

PRAMENĚ

FARNOSTĚ MARTIN-SEVER

Marec 2014, ročník 14

Ján Pavol II. Cítíme sa neopakovateľne citovo prepojení s touto charizmatickou osobnosťou a mnohí z nás môžu dosvedčiť, ako ovplyvnil aj ich životné príbehy, ich vieru, ich nádeje. Onedlho má byť svätorečený a médiá nám opäť sprítomňujú jeho život medzi nami. I my vám v tomto čísle Prameňa ponúkame zaujímavú úvahu českého kňaza Tomáša Halíka nad veľkosťou tohto Božieho služobníka:

Bol som tajne vysvätený za kňaza a keď som v najužšom kruhu slúžil svoju prímichnú omšu, bolo tesne po prekvapivej voľbe pápeža z Východu. Nové meno, nová tvár, nový duch a energická výzva „*Nebojte sa!*“ Jeho poslanstvo mi znelo veľmi osobne – pre mňa, novokňaza, ktorý mal v komunistickej krajine začať svoje kňazské poslanie „v ilegalite“, snažiť sa nemyslieť na riziká a úskalia svojej novej životnej etapy s neznámym, nedohľadným koncom.

Nezabudnem, ako na mňa zapôsobil fotografia prvého stretnutia predstaviteľov svetových náboženstiev v Assisi, ktorá sa mi dostala do rúk v prepašovanom časopise. Pápež držíaci sa za ruky s dalajlámom, islamským mufti a vrchným rabínom. Pamätám si však tiež, ako ma vtedy zraňovali kritiky cirkvi, ktoré sa v tých rokoch – po počiatocnom okúzení svetovej verejnosti – pomaly začali znášať na pápežovu hlavu – pre jednych zachádzal príďaleko, pre iných bol spiatocníkom.

Veľa modlitieb a síl venoval príprave „na vstup do nového milénia“. Toto symbolické výročie Kristovho príchodu do dejín vnímal ako príležitosť na čas zmierenia, pokánia a očisty – žiadal od cirkvi i od všetkých ľudí dobrej vôle, aby sa na túto dejinnú príležitosť dobre pripravili a nepremárnili ju. S ideou roku 2000 spojil snáď najväčší morálny čin svojho pontifikátu – pamätné *Mea culpa* – verejné vyznanie dejinných vín a zlyhaní cirkvi s prosbou o odpustenie.

Rok 2000 prišiel a odišiel. Čo sa v ňom stalo? Nebolo pápežovo očakávanie len vytúženým prianím, nespĺneným snom? Veď pri pohľade už na prvé roky milénia môžeme sledovať alarmujúci nárast svetového terorizmu, nové vojny či prírodné katastrofy nebývalého rozsahu. Takisto o „novej jari v cirkvi“ nie je veľa počuť a pápežom neustále vyhlasovaná „nová evanjelizácia Európy“ sa postupne zmenila skôr v bezmyšlienkovite opakovanú frázu než v realitu.

I ja som bol blízko tomu, aby som s príchodom nového tisícročia prepadol úplnej skepse, keď mi znútra zazneli slová evanjelia „*tomuto pokoleniu nebude dané iné znamenie než znamenie Jonášovo*“. Ježiš odvolaním sa na Jonášov príbeh chcel povedať, že ľudia sa nemajú dožadovať mimoriadnych „dôkazov“, ale otvoriť sa Kristovi a jeho poslanstvu. Spomeňme si tiež na pozoruhodné vyústenie knihy proroka Jonáša – po kázani Jonáša, po jeho vášnivo ohlasovaných katastrofách, sa nič nestalo. Ninive ostalo stáť.

Aj mňa sa novinári na prahu nového milénia pýtali, v čom vidím nádej pre budúcnosť sveta. Odpovedal som veľmi jednoducho: „V tom, že sme ešte tu.“ Veď málokedy v minulosti vystúpilo na dejinnú scénu toľko šialencov a toľko šialených, nenávisťou presiaknutých ideológií ako v posledných rokoch. Nikdy predtým nemalo ľudstvo v rukách toľko prostriedkov

k definitívnemu sebazničeniu. A predsa sme sa nezničili, predsa sme tu.

Ponúka sa mnoho výkladov – od primitívnych o šťastnej náhode až po komplikovanejšie teórie historikov. Ale vari môžeme opovrhnuť starou vierou, uchovávanou v srdci ľudu Starej Zmluvy, že svet stojí na určitom *počte skrytých spravodlivých*? Či vari nepatrí práve ten starý muž na Petrovom stolci – a snáď i nemnoho tých, ktorí nepohrdli jeho výzvou k obráteniu – k onej nevyhnutnej hŕstke spravodlivých, na ktorých stojí existencia a doposiaľ otvorená budúcnosť nášho sveta? „Nič sa nestalo“ – áno, avšak nie je práve tento fakt znamením Jonášovým?

„Je ten bezmocný, slintajúci stavec na vozičku skutočne reprezentatívnym obrazom vašej cirkvi?“ Túto otázku som dostával neraz. „V istom zmysle áno,“ odpovedal som. „Keď sa pozeráte na vonkajšok, je v ňom dnes skutočne veľa úbohého. Keď sa vám podarí pozrieť hlbšie, je tam obrovská sila.“ Nie, nikdy som sa nehanbil za jeho telesnú chatrnosť – bol som rád, že pápež dáva tomuto rapidne starnúcemu svetu odkaz, že staroba nie je dôvodom k odoslaniu človeka do „odpadu“.

K jeho službe patrila i oná „posledná kázeň“ – to bezmocné zachrapčanie a zamávanie z okna a potom pokojné dôstojné umieranie pred očami sveta. O tejto poslednej kázni napísal nádherné riadky môj novinársky kolega, ktorý na adresu cirkvi veru veľa pekného nikdy nepovedal, ale vtedy priznal, ako nám, katolíkom, tohto pápeža závidel.

Pápežstvo, ktoré už dávno nemá k dispozícii žiadnu politickú a donucovaciu moc, ba vlastne už nemá žiadnu inú moc než je morálny vplyv slova, vychádzajúceho z úst pútnika oslovujúceho národy, sa stalo silou, ktorú nemožno ignorovať.

V deň pohrebu pápeža som dostal pozvanie od svojho cambridžského kolegu, veriacieho žida, aby som s jeho rodinou strávil večer, ktorým zahajujú slávenie šabat. Na knižnici stál jediný obrázok – fotografia pápeža, opretého o Múr nárekov v Jeruzaleme. Pri modlitbe spomínali jeho meno a počas večere sa točil rozhovor okolo neho. Jeden z účastníkov hostiny mi povedal: „I keby ste vy, katolíci, na tohto pápeža niekedy zabudli, židovský národ našo nezabudne nikdy. Vždy bude pre nás ako *spravodlivý medzi národmi*.“

(použitý zdroj: Tomáš Halík, Noc zповědníka, krátené)

Ďalším mužom, ktorý má byť v apríli tohto roku svätorečený, je pápež Ján XXIII. Bol človekom neobyčajne vnímavým na potreby každého jednotlivca, či celých národov a etnických skupín bez rozdielu. Vieme o ňom, že posledného zametača prijal rovnako ako prezidenta, chudobných rovnako ako vplyvné osobnosti, jednoduchého kňaza rovnako ako kardinála. Každý deň žil naplno a neúnavne, s radosťou a pokojom.

Jeho meno je nerozlučne späté s II. vatikánskym koncilom, ktorému bol otcom. Keďže sme mu v tomto smere v predchádzajúcich číslach Prameňa už venovali priestor, dnes si chceme jeho osobnosť pripomenúť aspoň niekoľkými odľahčujúcimi momentkami z jeho života.

Pápežský záhradník práve nalieval do fliaš víno z vatikánskych viníc, keď zrazu zazrel prichádzať pápeža. Hneď mu z neho nalial do pohára. Ján XXIII. mal víno rád. Najprv znalecky skúmal proti svetlu jeho farbu, potom jeho vôňu a keď cítil, že víno v pohári má už správnu teplotu, ochutnal.

Jemne zamľaskal a záhradníkovi povedal: „Enrico, tento ročník nedávajte košťovať

nijakým okoloidúcim monsignorom. Istotne by ho chceli používať ako omšové a hneď by ho vypili, beťári!“

Inokedy sa jeden kardinál sťažoval na to, ako veľmi boli zvýšené platy laickým zamestnancom kúrie, a kardinálom nie. Pápež odpovedal: „Pozrite, napríklad tento vrátnik – má desať detí. Dúfam, že kardinál ich nemá.“

Keď bol apoštolským nunciom vo Francúzsku, na jednej hostine sedel vedľa dámy, ktorá mala nápadne hlboký výstrih. Otočil sa k nej a ponúkol jej jablko: „Vezmite si ho, madam, prosím,“ pobádal ju. „Až keď Eva zjedla jablko, uvedomila si, koľko málo toho na sebe má!“

Ján XXIII. sa vedel smiať aj zo seba. Pred istým vychudnutým návštevníkom si pozvdychol: „Budeme sa musieť pomodliť k Bohu a prosiť ho, aby vzal polovicu môjho nadbytočného tuku a dal ho vám.“

Keď jeden člen kúrie namietal, že je „absolútne nemožné“ otvoriť koncil v roku 1963, pápež mu povedal: „Dobre, otvoríme ho v roku 1962. (A tak sa aj stalo.)“

PÔSTNE ZAMYSLENIA

ČO MODLITBA JE A ČO MODLITBA NIE JE

Modlitba nie je upokojujúca droga ani okamih vzrušenia či dojatia. Je to Božia kováča, kde máme byť slovami evanjelia pretavení a ukutí do podoby Božieho nástroja, ktorý však v Jeho rukách nestráca svoju slobodu a zodpovednosť za to, ako a k čomu je použitý.

Modlitba nie je fantazijný let do nebies a únik do sveta našich priání. Naopak, vracia náš pohľad späť na zem, vždy, kedykoľvek by sme chceli len zasnene a pasívne hľadiť do oblakov vlastných predstáv, projekcií, utópií – presne tak, ako v deň Nanebovstúpenia nebeský hlas napomenul učeníkov Pána: „Muži galilejskí, čo tu stojíte a hľadáte do neba?“ Ten istý hlas oslobodzuje i nás od všetkých zbožných únikov, učí nás stáť pevne na zemi a byť verní zemi, kam nás postavil Boh.

Modlitba nie je krúženie okolo seba samých, pokušenie rozprávať sa sám so sebou. Modlitba je dialóg, v ktorom nesmieme kvôli vodopádu svojich krásnych a zbožných básničiek prepočuť Jeho reč.

Božia odpoveď nie sú tajomné šeptania, do ktorých by sme stále – či už naivne alebo rafinovane – mohli vplietť vlastné odpovede, ktoré už vopred chceme počuť. To Božie „klopanie“ na steny našich sŕdc nemá nič spoločné s klopaním stolčekov na špiritistických seansách či s „náhodným otváraním“ Biblie.

V modlitbe a meditácii sa náš život – tento rýchlo bežiaci prúd zážitkov – mení na skúsenosť. Príliš horúce železo pocitov či životných spálení je prekované vo svetle Božieho slova, pred Jeho tvárou. Áno, modlitba je Božia kováča, nie je to len tichý kúsok slastného podriemkavania ušľachtilých duší. Niekedy je pri nej poriadne horúco.

Vo viere a v modlitbe ide skôr o to, aby sme sa snažili pochopiť Božie priania a na

čerpať silu, múdrosť a ochotu. Aby sme Božím prianiam dokázali dávať prednosť pred svojimi prianiami a požiadavkami. Škoda však, že naše každodenné starosti mieria tak často do oblasti „mať“ (a to nielen vo veciach materiálnej povahy).

V modlitbe by sa mali utvárať naše základné rozhodnutia. V nej by po opadnutí prchavej peny pocitov mala dozrievať naša vôľa odpovedať Bohu. Nie ako Adam skrývajúci sa v kroví, ale človek tvárou v tvár Bohu.

Vtedy je modlitba aj miestom uzdravovania našich životných zranení. Nie je to „uzdravovanie vierou“ ako pri evanjelizačných masových zhromaždeniach na štadiónoch, kedy je človek vyzývaný povelmi: „Kto verí v Krista, ruky nahor, aleluja!“ Mať ruky nahor ešte neznamená obrátenie. Vždy si pripomeňme, že katolícka liturgia nás pri každej svätej omši vyzýva „Hore srdcia!“ (a nie paže) a že kresťanská tradícia definuje modlitbu ako pozdvihnutie srdca k Bohu – pohyb vnútra, a nie vonkajška. To, čo môže skutočne rozhýbať naše telo, nohy a ruky k práci na Božom kráľovstve, je premenené srdce, a nie nálada - prskavky emócií, navodené masovou gesťou.

V modlitbe sa učíme rozpoznávať, čo môžeme a čo nemôžeme zmeniť. A v tom, čo zmeniť môžeme, sa učíme angažovať, prosiac o odvahu a silu neuhýbať, nezabúdať, nezatvárať oči. A to, čo zmeniť nedokážeme, sa v modlitbe učíme odovzdať a púšťať z ruky. V modlitbe realisticky rozpoznávame vlastné obmedzenia, oslobodzujeme sa od ilúzií osobnej „všemohúcnosti“ a od márneho preťažovania vlastných síl. To pomáha zbaviť sa nepravých pocitov vín, zlosti a bezmocnosti.

TIME MANAGEMENT PODĽA KARDINÁLA ŠPIDLÍKA

Poznáme to: premárnený čas prináša so sebou pocit prázdnoty a smútku. Čo poradiť tomu, kto chce čo najlepšie využívať čas?

Osvedčenou a múdrou pomôckou pre správny „time management“ je „Age quod agis!“, čo znamená „Rob, čo práve máš robiť!“ Čas pre odpočinok nie je vhodný na to, aby si myslel na prácu. Ale aj práca vyžaduje, aby všetka tvoja pozornosť bola sústredená na ňu, a nie na to, čo bude po nej. Chvíľa modlitby nie je vhodná na to, aby si myslel na prácu či odpočinok. Pokiaľ s niekým hovoríš, pokús sa sústrediť na to, čo ti hovorí. Ale je dobré na to zabudnúť, keď si ľahneš spať.

V spomienkach istého duchovného otca sa píše, ako sa ho jeden mladý muž pýtal, prečo nedokáže žiť v pokoji a vyrovnanosti. Duchovný otec mu povedal: „Chýba ti pokoj, lebo v zime netrpezlivo vyčkávaš, kedy konečne príde jar. Na jar rozmýšľaš nad letnými prácami na poli. Keď v lete veľa pracuješ a máš plno starostí, netrpezlivo myslíš na to, kedy už práce skončia. A keď príde doba odpočinku, desíš sa, koľko práce ťa na budúci rok čaká. Nikdy nie si tam, kde práve si. Vždy si v myslí niekde inde.“

Keby bol čas len zlatom... mohol by si ho aj stratiť. Čas je však život, a ty nevieš, koľko ti z neho ešte ostáva.

Josemaría Escrivá

Keď mal Abram deväťdesiatdeväť rokov, zjavil sa mu Pán (Gn 17,1) a oznámil mu, že z manželky Sarai mu dá syna. Vtedy mal jeho syn Izmael už trinásť rokov. **Tu padol Abrahám na tvár a smial sa. Myslel si totižto: „Vari sa môže storočnému narodiť syn? Alebo vari môže Sára, deväťdesiatročná žena, ešte porodiť?“** (Gn 17,17) Podľa svätého Efréma Abrahámov smiech nie je vyjadrením nedôvery voči Bohu, ale radosti a úžasu nad udalosťami, ktoré majú nastať. **„Dáš mu meno Izák.“** (Gn 17,19) Abrahámov smiech je odzrkadlený v mene budúceho potomka - Izák znamená „smeje sa“.

Zároveň Boh mení meno Abram, ktoré znamená „otec je vyvýšený“ na Abrahám, čo znamená „otec mnohých“. Abrahám sa skutočne stal otcom mnohých národov - so Sárrou splodil izraelský národ, s Agar Izmaelitov, s Ketrou, ktorá mu bola manželkou po smrti Sáry, splodil potomkov Edomu a Madiánu. V širšom ponímaní sme i my, kresťania, duchovnými potomkami Abraháma.

Boh mení i meno Sarai, čo znamená Pani moja, Kráľovná moja na Sára, čo znamená Pani, Kráľovná.

S príslubom Izákovho narodenia Abrahám dostáva príkaz vykonania obriezky na sebe a na každom mužskom potomkovi svojho rodu. (Gn 17,10n) Pre Židov je obriezka, vykonávaná na ôsmy deň po narodení dieťaťa, znamením zmluvy medzi Bohom a človekom. Pre kresťanov ekvivalentom obriezky je krst.

A znova sa Abrahámovi zjavil Pán..., keď sedel za najväčšej horúčavy pri vchode do stanu. Keď zdvihol oči, videl neďaleko seba stáť troch mužov. Len čo ich zbadal, utekal im od vchodu svojho stanu, poklonil sa až k zemi a povedal: „Pane, ak nachádzam milosť v твоjich očiach, neobíd svojho služobníka. (Gn 18,1-3) **Potom Abrahám bežal k stádu, vybral pekné mladé teliatko, dal ho sluhovi a on sa poponáhlal pripraviť ho.** (Gn 18,7) Táto udalosť sa odohrala na tretí deň po Abrahámovej obriezke, teda v čase, keď je bolesť tela najväčšia a človek najslabší.

Freska od G. Tiepola zobrazuje moment, kedy sa deväťdesiatročná Sára dozvedá, že sa jej narodí syn

Abrahám zbadal mužov už v dialke, nedbal na bolesť a náhlil sa pozvať ich k sebe.

Rozpoznal v nich Boha - starovekí cirkevní otcovia to komentujú tak, že musel byť čistý srdcom. Jedného z nich oslovuje „môj Pán“, sám seba nazýva sluhom. Abrahám je vzorom pohostinnosti - sám sa poponáhlal, aby dozrel na výber zvierata pre prípravu jedla. Vo výbere najlepšieho zvierata je predobraz obetných baránkov, ktoré Pán kázal obetovať za hriechy ľudu na sviatok Paschy a ktoré museli byť bez akejkoľvek chyby.

„O rok v tomto čase sa vráti a tvoja žena Sára bude mať už syna“ (Gn 18,10) „V tomto čase o rok“ možno preložiť aj ako „keď bude čas života“. Sára načúvala pri vchode do stanu a v duchu sa zasmiala, mysliac si: **„Mohla by som ešte porodiť, takáto starena? A môj pán je**

tiež už starec!“ Smiech Abraháma, keď mu Pán oznámil narodenie syna, bol smiechom radosti a úžasu, smiech Sáry je vyjadrením, že tejto zvesti neverí. **„Vari je pre Boha niečo nemožné?“** (Gn 18,14) pýta sa jeden z hostí a Sáru karhá za pochybnosť i za následné klamstvo, keď povedala: **„Nesmiala som sa.“** (Gn18,15)

Onedlho traja hostia oznámia Abrahámovi Boží úmysel o zničení hrišnej Sodomy. Svätý Efrém o tom hovorí: „Tento úmysel bol oznámený len Abrahámovi, aby neustával v modlitbe za ľudí tohto mesta. Sára o tom nebolo povedané, aby sa nermútila a neplakala pre príbuzného Lóta zo Sodomy v ten istý deň, ako sa radovala za prísľubu narodenia syna.“

(zdroj: Komentár k Starému Zákonu: Genezis)

ŽIDOVSKÉ OBRADY, SYMBOLY A SVIATKY - P A S C H A

Pascha (prechod, prekročenie) je sviatkom vyvedenia Izraelitov z Egypta. Je akoby niťou, ktorá sa tiahne celými dejinami izraelského národa a aj všetky ostatné židovské sviatky sú s ním veľmi úzko prepojené. Lebo pre Židov je to noc, počas ktorej sa prechodom cez Červené more zrodil slobodný izraelský ľud. Okrem toho je Pascha spomienkou na ďalšie tri najdôležitejšie noci v dejinách Izraela - noc stvorenia, kedy prvý raz zažiarilo svetlo v temnotách, noc, keď Boh žiadal Abraháma obetovať Izáka a noc Mesiáša, ktorá má ešte prísť.

Židovská rodina slávi tento sviatok pri tzv. sederovom stole. Najmladšie dieťa sa znenazdajky opýta prítomných: „Čím sa líši táto noc od ostatných nocí? Prečo jeme v túto noc nekvasený chlieb? Prečo inokedy jeme všetku zeleninu, a v dnešnú noc iba horkú?“ Sú to otázky, ktoré sa potajomky naučilo v hebrejčine s maminou pomocou. Obaja rodičia sú v tej chvíli na svojho potomka tak pyšní!

Ak nie je prítomné dieťa, môže položiť otázky i dospelý. Prednosť sa dáva mladšiemu. A vtedy nastáva čas rozprávania. Môžu odpovedať všetci prítomní, záleží na nich, či si zvolia tón rozprávačský, kazateľský či básnický. To isté rozprávanie by nikdy nemalo byť rovnaké. Stáva sa to však, vždy je ale na škodu, ak je príbeh Exodu len automaticky prečítaný.

V tento večer sa v celom dome nenachádza ani kúsok kvaseného chleba, lebo v onú noc prechodu nebol čas na kysnutie cesta. Aj na stole sa nachádza iba chlieb nekvasený, tzv. maces. Je vyrobený špeciálnymi postupmi v pekárňach, nad ktorými drží dohľad rabinát. Ďalej je na stole kosť z baránka, na ktorej nie je takmer žiadne mäso. V dobe, keď stál Jeruzalemský chrám, prítomní jedli upečeného veľkonočného baránka, ktorému ani kosť nesmela byť zlomená. Dnes, keď je Chrám zničený a nekonajú sa žiadne obety, smie byť na stole iba opečená kosť ako symbol. Nič z toho, čo sa kedysi konalo v Chráme, nesmie byť vykonávané mimo neho.

Na stole majú svoje miesto horké byliny pozostávajúce z horkého chrenu a o čosi menej horkých redkoviek a póru. Symbolizujú trpký život Izraelitov v Egypte. Podobne omáčka z mandlí, hrozienok, jabĺk, škorice a vína svojou farbou pripomína tehly, pri výrobe ktorých boli Izraeliti Egypťanmi zotročovaní.

Na stole je tiež víno, najlepšie sa hodí kvalitné červené. Pre každého je pripravený pohár – i pre ženy a deti. V tento večer vypijú Židia až štyri poháre. Víno sa musí zakaždým doliať, aby mal každý pred sebou plný pohár. Prečo štyri poháre? V Ex 6,6-7 čítame: „Vyvediem vás spod jarma egyptskej roboty, vyslobodím vás z otroctva a vykúpim vás... Vezmem si vás za svoj ľud a budem vašim Bohom.“ Štyri Božie zásahy zodpovedajú štyrom pohárom vína. Sú to dúšky slobody. Samozrejme, každý vypije len toľko vína, koľko znesie, aby sa slávnostná večera

nezvrhla v pitku.

Na stole stojí ešte jeden plný pohár. Z neho nikto piť nebude. Je to pohár pre proroka Eliáša, ktorého príchod má predchádzať príchodu Židmi očakávaného Mesiáša. Na znamenie očakávania Eliáša každý dom na záver sederovej večere doširoka roztvorí svoje dvere. V tento večer predsa nad všetkými spočíva osobitná Božia ochrana. Kto by im mohol ublížiť? Je noc vyslobodenia a čo ak Eliáš príde práve dnes? V dnešnej dobe pre toto gesto nie je potrebná vo väčšine krajín zvláštna odvaha. V stredoveku to bolo inak. Nezriedka sa stávalo, že v blízkosti židovských domov už na túto chvíľu čakali zlodeji a násilníci.

Neočakávajme, že všetky židovské rodiny vykonávajú tieto úkony s bohoslužobnou presnosťou. Mnohí ich poznajú z detstva, od rodičov, sú im milé a drahé, i keď bez pochopenia hlbšieho zmyslu. Nechcú sa ich vzdať – sú tak posvätné – ale častokrát sú pre nich sotva viac ako povinnosťou.

Dá sa predpokladať, že počas veľkonočnej (sederovej) večere otázku: „Čím sa táto noc líši od ostatných nocí?“ položil Ježišovi najmladší milovaný učeník Ján.

Ježiš sa pri Poslednej večeri odklonil od predpísaného bohoslužobného obradu. Apoštoli to museli spozorovať – veď poznali veľkonočné rituály naspamäť – od malička sa s nimi stretávali vo svojich rodinách. Tentokrát videli, že Ježiš sa pri veľkonočnej večeri prvý raz neriadi Zákomom.

Najprv ich prekvapil obradom umývania nôh. Potom tým, že keď nastal moment požehnanja chleba, vzal ho, vzdával vďaky, lámal ho a namiesto slov: „Toto je chlieb, ktorý jedli naši otcovia“ im ho dával so slovami: „Toto je moje telo.“

Pri veľkonočnej večeri býva zvykom, že každý pije víno zo svojho pohára. Najskôr uchopí pohár do rúk otec, čo je znamením i pre ostatných, aby vzali svoje poháre. Ježiš naproti tomu nechal kolovať svoj pohár s vínom všetkým učeníkom so slovami: „Tento kalich je nová zmluva v mojej krvi, ktorá sa vylieva za vás.“

(zdroj: Simon Philip de Vries: Židovské obrady a symboly, Jim Bishop: Den, kdy zemřel Kristus, Gerhard Kroll: Po stopách Ježíšových)

SKUTOČNÝ PRÍBEH: AKO SOM ODPUSTIL OTCOVI

„Môj otec bol alkoholik. Denne nás bil. Keď som mal päť rokov, otec ma zbil tak, že som potreboval tri roky pobytu v nemocniciach, kým som sa z toho dostal“, začína svoje rozprávanie Tim Guénard. „Keď otec prišiel o svoje rodičovské právo, ocitol som sa v detskom domove. Tam prichádzali nádejní „rodičia“, vždy si však vybrali niekoho iného. Moja tvár zdeformovaná od otcových úderov nikoho nepríťahovala. Zaumienil som si, že svojho otca raz zabijem.“

V noci som sa neustále budil, mával som zlé sny, kričal som, takže ma vychovávatelia poslali do psychiatrickej liečebne. Odtiaľ som už putoval do polepšovne. A tam som sa naučil byť naozaj zlý. Neraz som len tak zbil synka z usporiadanej rodiny, ktorý sa mi priplietol do cesty. Myšlienka na rodinu, ktorá je spolu, ma znervózňovala. A pripadalo mi nepochopiteľne nespravodlivé, že toľkí mladí nemusia bojovať o lásku a nehu. Z domova som ušiel a rok som žil na ulici. Ako 12-ročný som pomáhal pasákom vydierať prostitútky. Chytila ma polícia. Opäť

polepšovňa, opäť útek. Tak sa to striedalo niekoľkokrát. Až kým som sa v pätnástich nedostal pred istú sudkyňu, ktorá sa rozplakala, keď čítala môj spis. Spýtala sa ma: „Čo chceš?“ Povedal som: „Šancu a izbu.“ „Akú šancu?“ „Chcem byť lodným kuchárom!“ „Si priveľký bitkár na námorníka. Ale dobre kreslíš, si silný. Čo tak práca s kameňom, niečo ako sochárstvo?“ „Prečo nie?“ povedal som.

Tak som sa stal učňom kamenárom. Medzi učňami bol jeden „zbožný“, Jean-Marie. Pritom správny chalan, nebál sa hovoriť o svojom kresťanstve. Neraz som ho provokoval: „Čo robí tvoj Pán Boh pre znásilňované ženy, pre týrané deti?“ Chodieval do spoločenstva, ktoré trávilo čas s mentálne postihnutými ľuďmi. Raz som šiel s ním. Privítali ma naozaj postihnutí ľudia, ale hneď ma pozvali k stolu, predstavovali sa, chceli vedieť, kto som, mali o mňa záujem. A pri stole boli všetci plní radosti - to bol pre mňa zázrak. Potom Jean-Marie povedal: „Ideme za Ježišom.“ Myslel som si, že ideme pozrieť ich portugalského priateľa, a tak som šiel s nimi. Cestou som držal za ruky dve postihnuté dievčatá, ja, ktorý som zvyčajne viedol za ruky iné slečny! Báľ som sa, aby ma nevidel niekto z našej bandy. Vstúpili sme do kostola. Na oltári bol akýsi kovový kruh a v ňom čosi malé biele. „To je Ježiš!“ povedal Jean-Marie. Nechápal som, no ostal som s nimi počas modlitieb. Niečo sa vo mne udialo.

Časom som chcel spoznať toho ich „svätého“ kňaza, ktorého neustále spomínali. Tak som navštívil otca Thomasa Philippa, ktorý spolu s Jeanom Vanierom založil Archu – spoločenstvo viery pre mentálne postihnutých. Bol to taký bielovlasý „páterko“, drobný, slabučký, nenápadný. Prihovoril sa mi ako normálnemu človeku. Pritom zo mňa musel ísť strach: dlhé vlasy, kožená bunda, ťažká obuv, motorka... Spýtal sa ma: „Chceš Ježišovo odpustenie?“ „A k čomu je to?“ „Môže ti to urobiť dobre.“ „Dobre, tak poďme...“ Vzal ma za ruku. Bola to moja prvá sved. Zakúsil som hlboký pokoj. Potom som často navštevoval otca Thomasa, niekedy aj uprostred noci. Vždy ma prijímal s láskou, s úsmevom, s Ježišovým odpustením. Zanechal som svoju bandu a vstúpil som do Archy. Tam som dostal aj svoj prvý darček k narodeninám. Ten najkrajší bol od 16-ročného mentálne postihnutého Frederika, ktorý nevedel rozprávať. Daroval mi pätriadkovú báseň, ktorú s nadľudským úsilím naklepal jedným prstom na písacom stroji. Pri jej čítaní som padol na kolená. Pochopil som, že som jedným z bratov toho malého Frederika – obaja sme boli opustenými deťmi. Rozplakal som sa. Ja, ktorý som nikdy nepoznal slzy. Vtedy som pocítil, že môj život sa znovu začína.

Bol to zápas o silu a ochotu odpustiť. Odpustenie neprišlo šibnutím čarovného prútička. Je odpustenie, ktoré chceme dať a je odpustenie, ktoré sme schopní dať. A potom, stále sú veci z minulosti, ktoré vychádzajú na povrch, ktoré znepokojujú a oživujú nenávisť. Niekedy stačí malý podnet – nejaké slovo, hudba, vôňa, obraz..., aby minulosť ožila. Pred pár mesiacmi som musel podstúpiť operáciu nôh práve kvôli týraniu v detstve. Vtedy je mi znovu neľahké odpustiť. I keď vôľa a rozum to chcú.

Odpustiť neznamená zabudnúť. Znamená to prijať svoj život pokojne aj so zraneniami. Ak chcem odpustiť, nemôžem skrývať svoje rany. Skrytá rana sa ľahko zapáli a ešte viac rozšíri. Naše rany treba odhaliť, vyniesť na svetlo. Ak sme ochotní na ranu pohliadnuť, môže sa premeniť na prameň milosti.

Raz som navštívil otca a povedal som mu: „Odpúšťam ti!“ Bol z toho vedľa, vzoprel sa tomu. Príliš náhle bol konfrontovaný s peklom svojej minulosti. Trvalo roky, kým sme sa zblížili. Nakoniec prestal piť, čo bolo skutočné hrdinstvo. Získal si môj obdiv. Pred deviatimi rokmi zomrel a odvtedy svedčím o svojej skúsenosti. Z úcty k otcovi som tak nerobil skôr. Odvtedy som hovoril k tisícim mladých v školách, väzniciach, polepšovniach, farnostiach.“

Dnes Tim Guénard žije na farme na úpätí Pyrenej, 10 kilometrov od Lúrd. Je sta

točným otcom štyroch detí a spolu s manželkou prijímajú na svojej farme mnohých, ktorí potrebujú posilu i povzbudenie. Častokrát sú to ľudia, ktorí v živote zažili málo lásky. Narkomani, bývalí väzni, prostitútky, mladí ľudia, ktorí dúfajú, že ich život predsa len musí mať nejaký zmysel... Tim fúka ich rany a svedčí o tom, že určite má. Rád používa prirovnanie: „Príliš čerstvý záhradný hnoj môže rastlinám uškodiť, spáliť ich. Ak sa však uleží a preschne, stáva sa zdrojom plodnosti.“

CENTRUM VOLNÉHO ČASU BOŽEJ TVÁRE INFORMUJE

Posledný deň vianočných prázdnin, 7. januára, sme sa stretli na martinskom zimnom štadióne na Karnevale na ľade.

Deti oblečené v maskách mali možnosť korčuľovať, súťažiť a aj vyhrať niečo v tombole.

V čase jarných prázdnin od 17. – 21. februára sme pre školákov pripravili týždeň plný zaujímavých aktivít na každý deň. Išlo o návštevu knižnice a divadla, fašiangový karneval, návštevu klziska v žilinskom Au-parku a výstavu fotografií z Božej prírody mons. Šeligu v Diecéznom pastoračnom centre v Žiline, súťaž v kolkoch v kolkárni v Prie-kope a tvorivé aktivity a súťaže všestrannosti opäť u nás v Centre. Programu sa zúčastnilo spolu 38 detí vo veku od 6-13 rokov a ochotne sa im venovali 4 mládežníčky a 2 dospelí dobrovoľníci.

V nedeľu popoludní 23. februára praskalo Centrum vo svičkoch počas Duchovnej obnovy rodín. Zúčastnilo sa jej okolo 90 dospelých. Počas prednášky sa o cca 50 detí vo veku od 2 – 13 rokov staralo 8 mladých dobrovoľníkov v priestoroch Centra i na fare.

V blízkej budúcnosti pripravujeme: v marci jarnú turistickú vychádzku do prírody, veľkonočné dekorácie na sobotné popoludnie 12. apríla a ďalšie tvorivé popoludnie Darček pre mamičku 10. mája.

Na záver chceme dať do pozornosti rodičov dva termíny letných detských táborov: pobytový tábor 21. - 26. júla 2014 na Orave a denný tábor 11. – 15. augusta 2014. Bližšie informácie o letných táboroch budú zverejnené na našej web-stránke a na plagátkoch na nástenkách Centra a farnosti v marci. Prihlásiť sa bude treba do konca mája!

(sestra Kristína)

Pokiaľ ide o ľudskú sexualitu, máme mužov a ženy. Vždy to tak bolo. Existujú však skupiny, ktoré tvrdia, že táto klasifikácia je umelo vykonštruovaná spoločnosťou. Podľa nich nie sme muž a žena, ale sami si smieme zvoliť „rod“, aký chceme – podľa toho, čím sa cítíme byť. Teda môžeme byť mužom alebo ženou alebo obidvoje alebo ani jedno. Človek môže dokonca použiť chirurgický zákrok a zmeniť seba tak, aby zapadol do obrazu, ktorý má o sebe.

A tak dnes máme nielen homosexuálov a bisexuálov, ale rozšírenú komunitu LGBTQI (Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Queer, Questioning a Intersex). Zrejme to pôjde ešte ďalej. Austrálska komisia pre ľudské práva prišla so zoznamom 23 rodov (gendrov), ktoré si podľa jej názoru zasluhujú zákonnú ochranu. Na tomto zozname okrem štandardných LGBTQI možno nájsť tieto „rody“: transsexual, androgynous, agender, cross dresser, genderfluid, gendergueer, intergender, neutrois, pansexual, sistergirl a ďalšie. (Zatiaľ ich nie je možné preložiť do slovenčiny, dá sa však predpokladať, že časom sa nájdu slovenské pomenovania alebo sa anglické výrazy poslovenčia.) Podľa stúpcov gender (čítaj džender) ideológie má každý právo zvoliť si svoju jedinečnú rodovú kategóriu, pričom rámec uvedených rodov by bolo možné v budúcnosti naďalej rozširovať. Čo však gender ideológia netoleruje, je tvrdenie, že ľudskú sexualitu definujú jedine muž a žena.

Volanie po sexuálnom oslobodení nachádzame vo významnej miere už v šesťdesiatych rokoch minulého storočia. Vtedy sa docielilo, aby každý druh voľnej lásky medzi mužom a ženou bol spoločensky akceptovateľný. Dnes sa logicky žiada, aby bol akceptovaný a zákonom chránený akýkoľvek druh sexuálneho zväzku.

ZO SVETA:

Medzinárodný olympijský výbor v roku 2004 umožnil športovcom súťažiť v kategórii iného pohlavia, s akým sa narodili, za predpokladu, že sa nechajú preoperovať a podstúpia dva roky hormonálnej liečby.

Boxovacia komisia štátu Florida sa zaoberá prípadom zápasníka zmiešaných bojových umení, ktorý priznal, že sa narodil ako muž, no keďže sa dal v roku 2006 preoperovať na ženu, súťaží teraz v kategórii žien.

Najčastejšie sa s podobnými prípadmi stretávame vo svete šoubiznisu a módy, kde dominuje snaha zaujať šokom. Ukázalo sa, že aj istý uchádzač o Miss Kanada bol v skutočnosti muž preoperovaný na ženu.

Vo Veľkej Británii je anonymita transsexuálov chránená rozsudkom Európskeho súdu pre ľudské práva a preto nie je dovolené pýtať sa ľudí na pohlavie (ani v úradných dokumentoch). Je otázne, ako za takýchto okolností by napr. mala cirkev možnosť zistiť pohlavie kandidátov na kňazstvo či ľudí vstupujúcich do manželstva.

Ďalším štandardom sa stáva uvádzanie rodiča A a B namiesto otec a matka s ohľadom na anonymitu transsexuálov ako i na homosexuálne páry, ktoré tiež túžia po deťoch.

Na záver jeden šokujúci príbeh z krajiny LGBTQI divov: Collen Francis študuje na univerzite v štáte Washington. Je to muž, ktorý sa cíti ako žena. Problém nastal, keď začal chodiť do dievčenskej prezliekarne na univerzitnej plavárni. Sťažovali sa naňho študentky, ich rodičia, až napokon plavecký tréner naňho zavolať políciu. Prípad riešila Rada univerzity a tréner sa musel nakoniec „pani“ Francis ospravedlniť, pretože v „jej“ správaní nebolo nič zlé. „Pani“ Francis bola nahá na mieste, kde je nahota povolená.

Problémom je, že „pani“ Francis má penis. No mať penis ešte neznamená byť mužom.

Pohlavie a „rod“ totiž nie sú to isté. Podľa Rady univerzity drámu spôsobili ľudia, ktorí nerozumejú otázke rodovej identity.

ZAMYSLENIE JEDNEJ SLOVENSKEJ MAMY:

„Keď sa koncom novembra 2013 hralo v Bratislave „na pochopenie rodu zamerané“ bábkové divadlo pre deti, tak je to vážne. Išlo v ňom o to, že z Aničky sa stala „faganička“ a z Tonka „babec“.

Keď sa v našom Šlabikári texty o tradičnej rodine, ktorú tvoria otec, mama a deti, nachádzajú len pri písmenách T a L a v ostatných prípadoch sú deti len s otcom alebo s mamou, prípadne s dvoma oteckami, tak je to vážne.

Keď na nasledujúce tri roky príde na Slovensko z Nórskeho finančného mechanizmu a z Európskeho sociálneho fondu 12 miliónov eur na elimináciu rodovo podmieneného násillia páchaného na ženách, a pritom na tie peniaze nemajú nárok organizácie, ktoré reálne pomáhajú ženám v núdzi – ako napr. Inštitút Krista Veľkňaza či Domov Gianni B. Molloyovej, tak je to vážne.

Keď Americká asociácia psychiatrov zmenila klasifikáciu pedofílie z poruchy na sexuálnu orientáciu, resp. preferenciu, tak je to vážne.

Ak poslednou novelou Trestného zákona poslanci Národnej rady SR schválili prísnejšie tresty pre páchatelov trestných činov, ak sa ich dopustia z dôvodu „nenávisť pre sexuálnu orientáciu“, tak je to vážne. Trestné zákonodarstvo SR tak poskytuje od roku 2013 zvýšenú ochranu osobám s inou sexuálnou orientáciou a z pohľadu zákonnej ochrany určitých skupín osôb je táto skupina postavená na úroveň národa, národnostnej menšiny, rasy alebo etnickej skupiny.

Ak súčasná slovenská vláda založí pri Rade vlády pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť Výbor pre práva LGBTIQI, tak je to vážne.

Ak divadelný festival Drama Queer s ústrednou témou životov ľudí s menšinovou citovou a sexuálnou orientáciou kofinancuje Ministerstvo kultúry SR, tak je to vážne.

Preto ďakujem otcom biskupom za pastiersky (pozn.: adventný) list, v ktorom na nebezpečenstvo vyplývajúce z nesprávneho chápania osobnej slobody, upozornili. Ako kresťania máme možnosť vidieť problémy spoločnosti skôr ako ostatní, a tak si dajme pozor, aby sme tentokrát nezaspali a nezobudili sa až keď bude neskoro.“

zdroj: www.kuby.sk, www.forumzivota.sk

Žijeme v diktatúre relativizmu, ktorá ponúka predstavu, že každý môže sám rozhodovať ako chce. Ale takto to nefunguje. Potrebujeme hranice a potrebujeme zmysel pre zodpovednosť za následky toho, čo urobíme alebo neurobíme. (Gabriele Kuby)

Možnosť sebalikvidácie ľudstva, ktorú predstavovali a stále predstavujú nukleárne zbrane hromadného ničenia, iste právom naháňa strach. Avšak v možnosti nenapraviteľného sfušovania stvoriteľského diela nezodpovednými zásahmi do biologického základu ľudstva vidím – a nemôžem si pomôcť – ešte tragickejšiu hrozbu.

Vážim si cirkev preto, lebo svojím hlasným a energickým „nie“ voči nezodpovedným experimentom s ľudstvom sa stáva jedným z posledných obrancov zdravého rozumu a svedomia a nebojí sa pri tom vziať na seba nálepku „brzdy pokroku“. (Tomáš Halík)

TEXT NA PRECVIČENIE PÍSMENA „Ž“ Z PRVÁCKEHO ŠLABIKÁRA:

Volám sa Žigmund a moja mama Žofia. Má krásne vlasy. Sú čierne ako žúžoľ. S mamičkou žijeme sami dvaja. Ocko si ma bráva cez víkend. Mamičke býva smutno. Žijeme na prízemí. Nad nami býva ujo Žubajík. Občas pomáha mamičke s vodou alebo žiarovkou a elektrinou. Pred pol rokom požiadal ujo Žubajík mamičku o ruku. Najprv bola prevrapená. Potom sa potešila. Už to pre mňa od zajtra nebude len ujo Žubajík, ale druhý ocko. Zajtra sa ožení s mojou mamičkou. Teraz budem mať ocka aj cez víkend, aj cez týždeň.

Z tohto sveta i z Cirkvi – žiaľ – stále viac mizne svätá rozhorčenosť. Niekedy nastane šum, bezprostredný nepokoj, ale príliš rýchlo sa vody znova upokoja a každý sa až príliš ľahko vráti k tomu svojmu. Sme ľahostajní, apatickí, znechutení, neveríme v také hodnoty ako je česťnosť a spravodlivosť. Vieme si zvyknúť na všetko, postupne prehltáme nestráviteľné sústa, znášame aj tie najodpornejšie zápachy, a ani si nezapcháme nos.

(Alessandro Pronzato)

Pýtate sa: „Ako môžem ostať spojený s Bohom uprostred víru sveta?“

Odpovedám: „1. Každé ráno svätá omša a rozjímanie nad Božím Slovom

2. Podvečer krátke duchovné čítanie...“

(Don Bosco)

FARSKÁ MATRIKA (15.12.2013 - 22.02.2014)

PRIJALI SVIATOSŤ KRSTU:

Alex Švindutka, Leyla Mária Kardošová, Nina Terézia Slivková, Radmila Vladimíra Lalinská, Emma Nogová, Leo Král, Lea Mária Hadárová, Timea Hořavová, Tadeáš Jozef Šefčík, Kristína Kašubová, Sára Surgentová

S NÁDEJOU NA VEČNÝ ODPOČINOK SME ODPREVADILI:

Olga Muráňová, Judita Hrdinová, Pavlína Kubincová, Juraj Maslen, Pavol Hruška, Helena Bujňáková, Milan Janík, Ján Palko, Viera Poláková, Ivan Dorčík, Pavel Diškanec, Peter Mader, Mária Donovalová, Emília Dubická, Bohuš Fašianok, Justína Krutošiková

Prosíme Vás, porozmýšľajte, či aj Vy nemáte vlastné svedectvo, ktoré by mohlo obohatiť a napomôcť druhým na ceste k Bohu. K tomuto účelu slúži e-mailová adresa: casopis.pramen@gmail.com. Požadovanú anonymitu rešpektujeme. Archívne čísla časopisu od r. 2012 sa nachádzajú na stránke www.horcicnezrnko.sk

Vydáva Rím. kat. farnosť Martin - Sever pre vnútornú potrebu.

Adresa: Jilemnickeho 59, 036 01 Martin, email: mt.sever@fara.sk, web: www.fara.sk/mtsever

Vychádza štvrtročne. Za teologickú a mravnú stránku zodpovedá kaplán Pavol Ďurana.

Textová a grafická úprava Sephoris studio. Foto: archív CVČBT, internet